Rasizmus, systémový rasizmus :)

Rasizmus je presvedčenie o nerovnosti ľudských rás, ktoré vedie k predsudkom, diskriminácii a sociálnym nerovnostiam na základe vnímaných biologických, etnických alebo národnostných rozdielov, pričom určité „rasy“ sú považované za nadradené alebo podradené.

Môže ísť o individuálne postoje, ale aj o systémové praktiky a politiky, ktoré nespravodlivo zvýhodňujú jednu skupinu na úkor druhej, ako to ilustruje systémový rasizmus, ktorý je zakorenený v spoločenských štruktúrach.

Kľúčové aspekty rasizmu:

- **teória nadradenosti** - základnou myšlienkou je, že vlastnosti a schopnosti ľudí sú určené rasou, pričom niektoré rasy sú prirodzene lepšie (napr. rasové teórie z 19. storočia),
- **predsudky a diskriminácia** - v praxi sa prejavuje ako neznášanlivosť, predsudky a diskriminácia voči iným etnickým, národnostným či rasovým skupinám,
- **systémový rasizmus** - ide o zložitejší jav, kde sú politiky a praktiky v inštitúciách (vláda, vzdelávanie, právo) nastavené tak, aby systematicky znevýhodňovali menšiny,
- **historický vývoj** - moderný rasizmus sa objavil v 19. storočí ako reakcia na osvietenské myšlienky rovnosti, rozvinul sa s nacionalizmom a sociálnym darwinizmom,
- **moderné konotácie** - po Druhej svetovej vojne a nacistickej ideológii nadobudol silné negatívne konotácie spojené s prenasledovaním a genocídou.

Mali by ste vedieť:

Rasizmus v Tretej ríši bol základnou ideológiou nacistického režimu. Mal preto alebo existovali:

- **ideologický základ:**
  - nacisti verili v nadradenosť „árijskej rasy“. Najmä severoeurópskeho typu (blond vlasy, modré oči),
  - ostatné skupiny (Židia, Rómovia, Slovania, černosi) boli považované za „menejcenné“ alebo „nepriateľské rasy“,
- **ciele rasovej politiky:**
  - „očista“ nemeckého národa od „nežiaducich“ rás,
  - vytvorenie homogénnej spoločnosti, ktorá mala byť základom pre expanziu a „Tisícročnú ríšu“,
- **praktické prejavy:**
  - **Norimberské zákony (1935)** - zakázali manželstvá a sexuálne vzťahy medzi Židmi a „árijcami“, zbavili Židov občianskych práv,
  - **propaganda** - šírenie stereotypov a nenávisti voči Židom, Rómom a iným skupinám,
  - **eugenika** - sterilizácia osôb s „dedičnými chorobami“, program T4 (likvidácia mentálne a telesne postihnutých),
  - **holokaust** - systematické vyvražďovanie Židov, Rómov a ďalších skupín v koncentračných táboroch a vyhladzovacích táboroch,
- **dopady:**
  - rasizmus nacistov viedol k smrti približne 6 miliónov Židov a miliónov ďalších obetí,
  - zanechal hlboké jazvy v dejinách a stal sa varovaním pred extrémnou ideológiou.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania